

- 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30
31 32 33 34 35 36 37 38 39 40

1. Qaysi gapdag'i so'zlar imlosida tovush almashish, tovush tushishi va tovush ortish hodisasi yuz bergan?

- Muinning buyrug'i bilan unga va hamma asirlarga suv berdilar.
- Singlim bu gapdan xabar topib, qishlog'iga ketib qoldi.
- Qulog'i ostida bulbulning shirin kuylari hamisha jaranglab turardi.
- O'g'lim, ko'chada o'rtoq'ing bilan o'ynab bo'lgach, uyg'a qayt.

◀ Oldingi savol Keyingi savol ▶

2. Tarkibida sifatdan yasalgan sodda yasama ravish qatnashgan gapni aniqlang.

- U hamma bilan qadrdonlarcha ko'risha boshladi.
- U keyingi vaqtarda tanholikni yoqtiradigan bo'lib qoldi.
- Onaxon Mutribni pinhoniy bir mehr bilan suyadi .
- Ayol tong saharlab junjikib uyg'onib ketdi.

3. Qaysi gapda yordamchi so'zlarning har bir turkumiga oid birliklar ishtirok etgan?

- Bu she'r menga bag'ishlangani uchun emas, balki unda buyuk shoirning qalbi mavj urib turgani uchun sevaman.
- Sen ham men kabi rohatda yashasang bo'lmaydimi, chunki mening hayotimda mashaqqat yo'q.
- Navoiy va Bobur singari jahonga mashhur shoirlar ruhi hamisha bizni insoniy kamolot sari chorlab turadi.
- Boyvachcha yer o'pib, tavba qilibdi va keksa ota-onasini rozi qilish uchun o'sha zahoti uyi tomon shoshilibdi.

4. Berilgan misolda gapga xos qanday birlik uchraydi?

Men, Mirzajonov Baxtiyor, Mirzo Ulug'bek tumanidagi 50- mакtabning 11-sinfida o'qiyman.

- yig'iq undalma
- ajratilgan bo'lak
- uyushiq bo'lak
- yoyiq undalma

5. Birliklarning nechtasi tasviriy ifoda hisoblanadi?

*oltin boshoq
boshi qotmoq
kumush choyshab
tosh qotgan
qo'li gul
qalbim quyoshi*

- 4
- 3
- 6
- 5

6. Kengaygan birikma bilan ifodalangan vaziyat holi ishtirok etgan gapni aniqlang.

- Bundan besh yil ilgari shahrimiz boshqacha edi.
- Atrofni qorong'ulik o'rab olgancha, shom ham kirib qoldi.
- U masalaning muhumligini takror-takror ta'kidladi
- Inson qanday harakat qilsa, qiyofasi o'shandaydir.

7. Imlo xatosi mavjud gapni aniqlang.

- "Qutadg'u bilig" - pandona (didaktik) ruhdagi, ta'lim- tarbiya, odob-axloq mavzusiga bag'ishlangan tipik badiiy asar.
- «Qutadg'u bilig» zamonning ijtimoiy-siyosiy ehtiyoji yanlig' yaratilgan.
- Ularning har biriga ramzan muayyan bir ezgu tushuncha – ma'naviy qadriyatning timsoli yuklatilgan.
- Shu nuqtayi nazardan u qoraxoniylar davrining mafkuraviy ta'limoto sifatida ham alohida ahamiyatga ega.

8. *Husayin Voiz Koshifiy Sharqda ma'lum va mashhur shaxs deb yozadi Najmaddin Komilov "Tafakkur karvonlari" asarida. –U Navoiyga bag'ishlab kitob yozgan, uning mehrini qozongan yaqin kishisi, muxlisi, do'sti edi".*

Ushbu matndagi ajratib ko'rsatilgan gapda tushirib qolgan tinish belgilari to'g'ri berilgan javobni aniqlang.

- "—".
- "—, ".
- " ; —".
- "—, ".

9. Найдите фразеологизмы, которые в переводе на узбекский язык обозначают следующее значение: *радостный и расстроиться*.

- Ko'kka sakraydi; hafsalasi pir bo'ldi.
- Boshi osmonga yetdi; tarvuzi qo'ltig'idan tushdi.
- Boshiga ko'tarmoq; suvgaga tushgan bo'lka nonday.
- Chigilini yozdi; tepe sochi tikka bo'ldi.

10. Sof modal so'z qatnashgan gapni aniqlang.

- Aftidan, G'ulomjon bu g'alvalarni ataylab boshlagan.
- Gulchehraning gapi, chamasi, to'g'ri chiqди.
- Darhaqiqat, chang-to'zon ancha narilab, Karki tomonga ketardi.
- Ehtimol, bu onasidan yagona esdalik.

11. Imlo qoidasiga ko'ra ushbu so'zlarning nechtasida tutuq belgisi qo'yiladi.

ma...lum, mo'...jiza, ma...naviy, a...lo, iste...mol, mo'...tabar, ta...qiq, mo'...jaz, ma..vo

- 6
- 3
- 4
- 5

12. Ot yasovchi qoshimchalar bilan shakllangan so'zlarni turi bilan moslashtiring.

1. suxandon	a) faoliyat-jarayon oti yasovchi
2. yotoq	b) o'rin-joy oti yasovchi
3. ichkilik	c) narsa oti yasovchi
4. to'siq	d) shaxs oti yasovchi
5. mulkdor	
6. xaroba	
7. yig'im	

- 1, 6-d, 5-b, 4, 7-c, 2, 3-a
- 1, 5-d, 2, 6-b, 3, 4-c, 7-a
- 5-d, 2, 6-b, 1, 3-c, 4, 7-a
- 1-d, 2, 3-b, 5, 7-c, 4, 6-a

13. Berilgan ma'nodosh so'zlardan qaysi bir(lar)i yasama holatda kelgan?

- 1) istamoq;
- 2) orzulamoq;
- 3) tusamoq;
- 4) xohlamоq;
- 5) tilamoq;
- 6) ixtiyor qilmoq.

- 2, 4, 5
- 1, 3, 4
- 2, 3, 5
- 2, 6

14. *qo'zichoq, maqtанchoq* – shakldosh qo'shimchalar orqali yuzaga kelgan bir so'z turkum doirasidagi so'zlardir.

Ma'lumotning to'g'ri yoki noto'g'ri ekanligini aniqlang.

- noto'g'ri
- to'g'ri

15. O'zbek tiliga tarjima qilinganda bir-biriga shakldosh bo'lib keladigan so'zlarni aniqlang.

- Трава - огонь
- полдень – вставай
- бегать – перелезай
- кучка - ось

16. Quyida berilgan so'zlardan qaysilari *fahm* so'zi bilan ma'nodoshlik hosil qila olmaydi?

- 1) did; 2) zehnli; 3) farosat; 4) tamiz; 5) uqmoq; 6) idrok.
- 5, 6
 - 1, 4
 - 2, 5
 - 2, 4

17. Uyushgan kesim ishtirok etgan gapni aniqlang.

- Berilgan topshiriqnio'z vaqtida bajarishimiz kerak.
- Jinoyat sodir etilgan joyni ko'rishimiz, tekshirishimiz kerak.
- Podsho dam kulib, dam jiddiy, dam o'y bilan qulq soldi.
- U shaharga o'qish va ishlash maqsadida kelgan edi.

18. Qaysi javobda berilgan so'zlar o'zaro ma'nodosh emas?

- ayov, shafqat
- asl, sarxil
- yorqin, oydin
- his, tuyg'u

19. Gapda nechta shakldosh qo'shimcha bor, ular qaysi qo'shimcha turlari orasida shakldoshlik hosil qilgan? Moslashtiring.

Zanglab ketgan gozonga yaxshilab "mehr berib" ishqalagan edi, yaraqlab ketdi.	a) so'z yasovchi qo'shimcha b) lug'aviy shakl yasovchi qo'shimcha c) sintaktik shakl yasovchi qo'shimcha
---	--

- 4ta-a
- 2ta-a,b
- 3ta-a;c
- 3ta-a,b,c

20. Berilgan so'z birikmalarni qaysi uslubga xosligiga ko'ra moslashtiring.

1) so'zlashuv;
2) ilmiy;
3) publisistik;
4) rasmiy;
5) badiiy. | a) fasllar kelinchagi;
b) zimmasiya yuklatilmoq;
c) xolaginasi gиргиттон;
d) qaynash nuqtasi;
e) yuksak orzular. |
|--|--|

- 1-a, 2-b, 3-c, 4-e, 5-d
- 1-a, 2-e, 3-b, 4-d, 5-c
- 1-d, 2-e, 3-a, 4-a, 5-b
- 1-c, 2-d, 3-e, 4-b, 5-a

21. *Vatan uchun jangga bor deb, qurol berding qo'limga.*

Ushbu ergashgan qo'shma gap tarkibida ergash gap bosh gapga bog'lovchi vazifasidagi so'z yordamida bog'langan.

Yuqoridagi hukm to'g'ri yoki noto'g'ri ekanligini aniqlang.

- noto'g'ri
- to'g'ri

22. Ajratilgan bo'lak ishtirot etgan gaplarni aniqlang.

- 1) Erk kuychisi – A.Cho'lpon she'rlarini o'qing.
- 2) Balandda, yulduzli ko'kda, qayoqqadir qushlar uchib o'tdi.
- 3) G'ulomov, yalang bosh, tollar tagida aylanib yurardi.
- 4) Dalalarda mehnat – hayot boshlanadi.
- 5) Bugun sizni kutar maktab – darsxona.
- 6) Yozda, qovun pishig'ida, dalaga chiqib ketamiz.

- 1, 4, 5
- 3, 4, 5, 6
- 2, 3, 6
- 1, 5, 6

23. Tarkibida ibora qatnashgan so'z birikmalarini aniqlang.

1)ko'ngli bo'sh kishi; 2) pillakorlar ahdi; 3) yaxshilar ibrati; 4) qo'l uchida bajarish; 5) foydali maslahat; 6) besh qo'lday bilish; 7) o'zbek charm to'p ustalari; 8) qalbim quyoshi

- 2, 3, 6
- 2, 3, 5, 7
- 1, 4, 6
- 4, 5, 7, 8

24. Tinish belgisi bilan bog'liq xatolik yuz bermagan bog'lovchisiz qo'shma gapni aniqlang.

- Mening bir jaydari falsafamdir shu: Hargiz iltimosga kuning qolmasin.
- "Hunari va odobi bo'lmanan kishidan – deydi Mahmud Koshg'ariy – baxt va davlat ketadi".
- Yuragida qanday dard bor; mana bu menga sir.
- Bizning qarorimiz shu – hasharda barchamiz faol ishtirok etamiz.

25. Biriktiruv bog'lovchisi qatnashgan qo'shma gapni aniqlang.

- Yo bir maslahatni aytib bo'ladi, yo ro'zg'or ishini.
- Otни soy bo'yiga bog'ladi-da, o'zi yuqoriga chiqib ketdi
- Mashina jar yoqasiga kelib qoldi-yu, haydovchi to'xtay olmadi.
- Yomg'irning tingeniga ancha bo'ldi-yu, osmon pardasi ochilmadi.

26. Nonning nomi ulug', nomidan ham o'zi ulug'. Bolaga ins-jins ziyon yetkazmasin deb, ona o'z go'dagi yostig'i ostiga non qo'ygan. Ota o'g'lini o'zga yurtga safarga otlantrib, oq fotiha berarkan, «balo-qazolardan saqlaydi» degan ma'noda farzandining qo'liga non tutqazgan. Yo'lg'a chiqqan bahodirga ota-onasi yoki suyuklisi non tishlatgan. Toki non nasiba tortib, u uyga sog'-salomat, beshikast qaytsin. Xastani, keksalarni ko'rish, ustozni ziyorat qilish, holahvol so'rash uyiga non tugib borishdan boshlangan. («Oltin sandiq ochildi» kitobidan)

Ushbu matnda olmoshning 3 ta turi qatnashgan?

Yuqoridagi hukm to'g'ri yoki noto'g'ri ekanligini aniqlang.

- noto'g'ri
- to'g'ri

27. Gulchilar guli bilan, Olim usuli bilan, Ishchi mahsuli bilan, Shoirlar she'ri bilan, Poytaxtning raislari Tuzagan shahri bilan, Oshpazlar taom bilan, Bog'bonlar uzum bilan, Konchi qora gavhar-la, Paxtakorlar oq zar-la, Labbay deydi ona-Vatan da'veatlariqa, Savlat qo'shib el-u yurtning savlatlariga. (Maqsud Shayxzoda)

Matndagi sodda yasama so'zlar miqdorini aniqlang.

- 5 ta
- 6 ta
- 7 ta
- 8 ta

28. Ehtimol, sizda ham shunday hollar bo'lgandir: tun yarmidan og'ganda birdan uyg'onib ketasiz. (O'.Hoshimov)

Gapda nima uchun ikki nuqta qo'yilganligini toping.

- 2-sodda gap 1-sodda gap kesimini izohlab kelgani uchun;
- uyushiq bo'lakdan keyin umumlashtiruvchi so'z kelgani uchun;
- 1-sodda gap 2-sodda gap kesimini izohlab kelgani uchun;
- uyushiq bo'lakdan oldin umumlashtiruvchi so'z kelgani uchun.

29. Faqat vazifadosh ko'makchi qatnashgan gapni aniqlang.

- Oradan ancha vaqt o'tgandan keyin Shiroq o'tovdan chiqdi.
- Siz bilan hamsuhbat bo'lmasdan avval boshqacha xayolda edim.
- O'rtancha botir voqeani aytib, nishona uchun tasmani o'rtaga tashladi.
- Yo'lchida Gulnor haqida ikki og'iz so'z eshitish orzusi kuchli edi.

30. Quyida berilgan Navoiyning hikmatlaridan qaysilari "Tig' yarasi bitadi, til yarasi bitmaydi" maqoliga mazmunan mos kelishini toping.

- 1) Ko'ngilda til nayzasining jarohati bitmas; u jarohatga hech narsa malhamlik qilmas.
- 2) Tilga ixtiyorsiz –elga e'tiborsiz.
- 3) So'zda har qanday yaxshilikning imkonи bor, shuning uchun ham aytadilar; «nafasning joni bor...»
- 4) Tilini tiyolgan odam – donishmand oqil.
- 5) Baxt bag'ishlovchi toza ruh manbayi – til.

- 1
- 2, 4
- 5
- 1, 3

31. To'g'ri yozilgan qo'shma so'zlarni toping.

1. Uchtepa 2. Tosh hovuz. 3. gulqaychi 4. bilak uzuk 5. Kattaqo'rg'on 6. Qo'shko'pir 7. Tilla qosh 8. asalari 9. hamma yoq 10. dutorbo'yin

- 1, 3, 5, 6, 8, 10
- 2, 4, 6, 7, 8, 9
- 1, 2, 5, 7, 9, 10
- 2, 3, 6, 7, 8, 9

32. so'ng-gi, ko'n-gil, si-ngle, den-gizchi, borsa-ngiz, ukang-ni, me-ning, yan-gi, ye-ngil

Berilgan barcha *ng* harfiy birikmasi ishtirok etgan so'zlarning bo'g'inga ajratilishi imlo qoidasiga mos keladi.

Ma'lumot to'g'ri yoki noto'g'ri ekanligini aniqlang.

- noto'g'ri
- to'g'ri

33. Berilgan birlklardan nechta vazifadosh ko'makchi hisoblanadi?

tomon, qarab, qaramay, uchun, sari, bo'ylab, qaramasdan, sayin

- 5 ta
- 3 ta
- 4 ta
- 2 ta

34. Imlo qoidalari ko'ra to'g'ri yozilgan ravish turkumiga oid sodda tub so'zlar berilgan javobni toping.

- tashqari, eskicha
- astoydil, saharlab
- noilojlikdan, bexosdan
- qatorasiga, qisman

35. Ko'makchi fe'lli so'z qo'shilmasi ishtirok etgan gapni aniqlang.

- Yurtimiz kundan-kun obod bo'lmoqda.
- U birdaniga to'nini teskari kiyib oldi.
- Unga fikringizni bildirib qo'ying.
- Hosilni ko'rib boshi osmonga yetdi.

36. So'qmog'ingda men bir epkin yo bir nasimman, Yaproq sening, xas bo'lsam gar sening xasingman. Jayronlaring ko'zlarida qolar so'zingman, Mening borim sen bilandir, yo'g'im sen bilan, Katta yo'lga chiqqan ulug' karvonim, Vatan.

Ushbu she'rdagi so'zlarga qaysi qo'shimchalar qo'shilishi ta'sirida tovush hodisalari vujudga kelgan?

1) egalik; 2) shaxs-son; 3) kelishik; 4) yasovchi; 5) sifatdosh

- 2, 3, 4
- 1, 3, 5
- 2, 4, 5
- 4, 5

37. Asqad Muxtor ijodiga tegishli qissa nomlarini aniqlang.

1) "Qoraqalpoq qissasi"; 2) "Ovuldan xat"; 3) "Jar yoqasidagi chaqmoq";
4) "Kumush tola"; 5) Yuksak yulduzlar; 6) "Dostlik haqida qissa";
7) "Daryolar tutashgan joyda"; 8) "Obid ketmon"

- 2, 4, 6
- 1, 3, 4, 7
- 1, 7, 8
- 3, 5

38. Islandiya ingliz tilida „muz o'lka“, Grenlandiya esa „yashil o'lka“ degan ma'noni bildiradi. Qizig'i shundaki, Islandiyada iqlim yumshoq, qishda harorat kamdan kam holatda 0 gradusga tushadi. Grenlandiya orolining 86 foizi esa muz bilan qoplangan.

Ushbu matn publitsistik uslubda yozilgan.

Yuqoridagi hukm to'g'ri yoki noto'g'ri ekanligini aniqlang.

- noto'g'ri
- to'g'ri

39. Eski yo'lda g'ildiraklar g'ijirlab borardi. Yo'l uzoq, oldinda cho'l yastanib yotardi, kanal ortida esa tog' etagi bo'ylab yana anchagina yurish kerak.

Matnda faqat aniq nisbatdagagi fe'llar mavjud.

Ma'lumotning to'g'ri yoki noto'g'ri ekanligini aniqlang.

- To'g'ri
- Noto'g'ri

40. Shakldosh iboralar berilgan javobni aniqlang.

- hushi boshidan uchdi, hushini oldi
- ko'z yumdi, mazasi qochdi
- dunyodan o'tdi, dili og'ridi
- haddidan oshdi, kapalagi uchdi

www.ilmlar.uz